

UNA (DE LES TANTES) LLUITES PER AL RECONeixEMENT

1940

- Ui, no, tu estudiant microbiologia, no! No ho veus que les dones no podeu estudiar res de ciències, que no arribareu enlloc? Les dones no serveixen per a res. Haurien de quedar-se a casa a tenir cura dels fills i fer el dinar. On s'ha vist, una dona a la universitat? S'estan perdent els costums. Els nostres avantpassats deuen estar remugant al seu taüt ara mateix. És que per favor, on s'ha vist una dona estudiant! El món se'n va en orris!

- Un altre home infravalorant-me! Que no veuen que les dones tenen la mateixa capacitat de fer les coses que els homes? Crec que ja és hora de canviar les coses.

1944

Sort que no vaig fer cas a tots aquells comentaris masclistes i misògins que em van advertir que no estudiés microbiologia i sort que, al final, no vaig estudiar llengües, que era el que tenia previst fer. Em sento tan orgullosa d'haver guanyat la beca al Hunter College. Si no, segurament ara no seria aquí, contemplant la majestuosa entrada de la universitat d'Stanford, on cursaré Genètica. Gràcies a tots els comentaris de menyspreu que m'han donat la força per lluitar i poder haver tret la carrera.

1951

- Hola, ja soc aquí! —crijà la dona des del rebedor— Porto una revista de ciències, que diuen que una dona ha fet un descobriment important!

- Un descobriment IMPORTANT? Una dona? Segurament que és una cosa sense importància —remugà l'home des del sofà.

- Hauries de parar de ser tan masclista! Les dones en un futur serem igual de rellevants que vosaltres, però no esteu preparats per acceptar-ho, i quan arribi aquest dia, que ben segur que arribarà, serem imparables.

La dona, amb por, va deixar anar aquell pensament que feia mesos que li volia dir, però no tenia suficient valor perquè, quan havia esmentat alguna cosa així, havia sortit amb un blau a la cama.

- No traguem aquest tema que estic massa cansat per discutir, fes el favor. Doncs a veure, deixa'm veure aquesta dona "imparable" jugant a ser un home — va dir amb un to burleta.

- Esther Lederberg, una jove de vint-i-nou anys, ha pogut fer una descripció precisa del bacteriòfag lambda.

L'home es va posar les mans al cap. Esther Lederberg. La mateixa Esther Lederberg que anys enrere li havia dit que no arribaria a res. No pot ser veritat. Segurament que un home era darrere de tot això —va pensar el professor. No s'ho podia creure.

1951

L'alegria m'envaïa el cos. Havia aconseguit alguna cosa important! En aquell moment el més comú hauria estat pensar en totes aquelles persones que em van dir que no podria, que era una dona i que havia d'abandonar el meu somni. Però no, estava tan eufòrica que de les úniques persones que me'n recordava eren aquelles que havien confiat en mi, que mai no havien parat de donar-me suport: el meu pare, la meva mare, el meu germà, el meu marit... Una llista que, malgrat ser bastant més curta que la de persones que no hi confiaven, era molt valuosa i n'estava molt satisfeta. Qui m'ho hauria dit que si no m'hagués fixat en el fet que les plaques d'*Escherichia coli* semblaven estar "menjades", sincerament, no m'hi hauria fixat si no les hagués perdut. Resulta ser que estaven en un calaix de la cuina. Soc un desastre!

1958

- I el Premi Nobel pels seus descobriments relacionats amb la recombinació genètica i l'organització del material genètic dels bacteris és per: Joshua Lederberg!

Vaig escoltar el seu discurs amb atenció. Un sentiment agredolç m'aclaparava: per una part feliç que una de les persones que més estimo d'aquest món hagi guanyat un premi de tanta importància; per l'altra part, tristesa i impotència, ja que tenia el mateix dret que ell de rebre el premi, perquè tots els descobriments els havíem fet junts. Espera, espera. Ja l'aplaudeixen? Quina barra, ni m'ha anomenat! Què hagués fet ell, sense mi? Ja no és un sentiment a dues bandes, ara un sentiment de

ràbia i tristesa em recorre tot el cos. Com podia haver guanyat aquest premi que sap que significa molt per als dos i al seu discurs ni m'ha esmentat?

1959

Quant de temps ha passat des de l'últim cop que vaig trepitjar aquest terra! Des dels Premis Nobels que ja no és el mateix, alguna cosa en ell i jo ha canviat i ja no som els mateixos. Una altra injustícia (de moltes que visc últimament) és que a ell li han cedit el lloc de director del departament de Genètica i a mi, una simple plaça temporal com professora investigadora associada al departament de Microbiologia i Immunologia.

1985

Avui és l'últim dia en aquest laboratori. Mil sensacions em recorren el cos. Alegria, ràbia, tristesa, nostàlgia... Hauria d'haver marxat amb molt més reconeixement del que tinc, però visc en una societat masclista on les dones no saben tant com els homes. No em sembla gens just, però no em capbussaré més en aquest tema que sempre que hi penso en surto malferida.

2003

Per sort, en Joshua ja forma part del passat. Ara estic amb un home que em valora més, en Matthew. Ja em queda poc temps de vida. El meu final va arribant i no em fa por. Estic satisfeta de mi: he continuat lluitant malgrat les adversitats. Ja he fet tot el que havia d'haver fet. Espero ser un referent per a les joves que hagin lluitat i estiguin lluitant contra la desigualtat de gènere en la societat. Contra els comentaris «que no veus, que mai no arribaràs a res sent una dona?», contra el menyspreu, contra la violència. Si estàs llegint això, petita valenta, lluita, mai no et cansis de lluitar i no callis mai ni acceptis els comentaris despectius. Entre totes aconseguirem la igualtat i la llibertat. Ets el crit de totes les que no hem pogut cridar tant com volíem. Aprofita'l, i ensordeix totes les persones masclistes.

Aina Soler Coll

Institut Terres de Ponent